

N:o 5.

Ank. till Riksd. Kansli den 12 Mars 1886, kl. 1 e. m.

Betänkande, i anledning af väckta motioner rörande förändrade bestämmelser angående mantals- och skattskrifningarnes förrättande samt i sammanhang dermed ifrågasatta ändringar i Kongl. förordningen angående bevillning af fast egendom samt af inkomst den 14 September 1883.

I Kongl. Förordningen angående mantals- och skattskrifningarnes förrättande den 20 Juli 1861 äro § 5 mom. 2 och 3 samt § 6 mom. 1 och 7 af följande lydelse:

§ 5.

2:o. På det ofvannämnda förändringar må före mantalsskrifningen kunna i husförhørsboken behöringen antecknas och öfriga, med afseende å denna förrättning erforderliga uppgifter der införas, åligger det hvar och en, som under året inflyttat uti en församling, att angående sig och medföljande personer ofördröjligen och inom fjorton dagar efter inflyttningen, samt i alla händelser före den 9 November samma år, hos pastor förete prestbevis från utflyttningssorten. Skulle någon under tiden emellan den 8 November och årets slut hafva inflyttat i annan församling än den, han förut tillhört, bör han sist på åttonde dagen efter inflyttningen hafva till pastor aflemnat prestbevisen. Underlåter någon att fullgöra dessa föreskrifter, böte 2 Riksdaler 50 öre.

3:o. Husbonde vare, derest inflyttadt tjenstehjon icke redan hos pastor företett sitt prestbevis, pligtig att, vid vite af 2 Riksdaler 50 öre, inom fjorton dagar sedan tjenstehjonet inträdt i tjenst, affordra och till pastor aflemna sådant betyg.

§ 6.

1:o. Vid mantalsskrifningen skall hvar och en husbonde till för- och tillnamn, födelseår och dag uppgifva sig och alla dem, som till hans hushåll höra eller i hans tjänst äro anstälde eller som, boende på hans egor, äro i hans arbete antagne, eller ock inhyses der uppehålla sig; äfvensom deras hustrur och barn, hvarvid må anmälas, om någon är behäftad med kroppsslyte eller annan på arbetsförmågan inverkan bräcklighet. Han bör ock på enahanda sätt uppgifva alla andra personer, hvilka, inom mantalsskrifningsdistriktet boende, skola, i följd af aftal om biträde i hans rörelse eller yrke eller af annan anledning, hos honom mantalsskrifvas. Derjemte bör hvar och en meddela uppgift om den fasta egendom eller den eller de tjänstebefattningar, han inom distriktet innehar, samt den rörelse och näring eller det yrke, han der idkar. Det åligger dessutom handlande, fabriks-, handtverks- eller annan näringsidkare att tillika uppgifva de i och för hans rörelse eller näring anstälde, men hos honom icke mantalsskrifne handels- och fabriksbetjenters, gesällers och andra arbetares eller biträdandes namn och bostad. Alla dessa sistnämnda personer och i öfrigt en hvar, som icke hos annan mantalsskrifves, skall lika uppgiftsskyldighet i tillämplige delar åligga.

7:o. Ofvan stadgade mantalsförteckningar, för hvilka bifogade formulär (Litt. a och b) blifvit fastställda, skola skriftligen aflemnas å det ställe, der mantalsskrifningen förrättas; dock må allmogen och mindre skrifkunnige personer vid förrättningstillfället muntligen meddela sina uppgifter.

I en inom Andra Kammaren väckt motion, N:o 11, anmärker Herr *Per Ersson* i Vestlandaholm, att det vore både hårdt och obilligt att fordra, det hvar och en husbonde skulle vid mantalsskrifningen personligen sig infinna för att lemna samma uppgift som till pastor förut blifvit lemnad, då pastor hade skyldighet densamma från husförhörsboken uppgifva, samt dessutom vederbörande länsman eller stadsfiskal, fjerdingmän samt sexmän eller rotemästare vore skyldige att vid mantalsskrifningen närvara för vidare erforderliga upplysningars meddelande och socknen för öfrigt vore representerad genom någon dess kommunalnämnds- eller fattigvårdsledamot. Deremot ansåge motionären det vara praktiskt och med god ordning förenadt, att tjenare eller den, som skulle hos annan mantalsskrifvas, borde lemna sitt prestbevis till

husbonden, som sedermera i sin ordning hade att lemna detsamma till pastor.

På grund häraf hemställer motionären, att § 5 mom. 2 och 3 samt § 6 mom. 1 och 7 i nämnda förordning måtte förändras och erhålla följande lydelse:

§ 5.

Mom. 2. På det ofvannämnda förändringar må före mantalsskrifningen kunna i husförhörsboken behörigen antecknas och öfriga, med afseende å denna förrättning erforderliga uppgifter der införas, åligger det hvar och en husbonde, som under året sjelf inflyttat eller från annan församling intagit och hos sig eller på sina egor skall mantalskrifva någon, vare sig tjenare, hyresgäst eller annan, att ofördröjligen och inom fjorton dagar efter inflyttningen, samt i alla händelser före den 12 November samma år, hos pastor sådant anmäla och då för de inflyttande aflemna prestbevis från aflyttningssorten. Den inflyttande skall senast inom åtta dagar efter inflyttningen till husbonde aflemna prestbeviset. Underlåter någon, vare sig husbonde eller tjenare, att fullgöra dessa föreskrifter, hvilket af pastor vid mantalsskrifningsförrättningen anmäles, böte två kronor.

Tjänsteman, fabriksidkare, handlande, fastighetsegare, lägenhets-egare samt alla de, som icke stå under husbondevälde, åligge enahanda skyldighet och ansvar.

Mom. 3. Första punkten utgår, hvadan momentet börjas med: Skulle hinder o. s. v.

§ 6.

Mom. 1. Vid mantalsskrifningen skall pastor från husförhörsboken till för- och tillnamn, födelseår och dag uppgifva husbonde och alla dem, som till hans hushåll höra eller i hans tjänst äro anstälde eller som, boende på hans egor, äro i hans arbete antagne, eller ock inhyses der uppehålla sig, äfvensom deras hustrur och barn, hvarvid må anmälas, om någon är behäftad med kroppsslyte eller annan på arbetsförmågan inverkan bräcklighet. Han bör ock på enahanda sätt uppgifva alla andra personer, hvilka, inom mantalsskrifningsdistriktet boende, skola i följd af aftal om biträde i hans rörelse eller yrke af annan anledning hos honom mantalsskrifvas. Derjemte bör meddelas uppgift om den fasta egendom eller den eller de tjänste-

befattningar, han inom distriktet innehar, samt den rörelse, näring eller det yrke, han der idkar.

Mom. 7. Ofvan stadgade mantalsförteckningar, för hvilka bifogade formulär (Litt. a och b) blifvit fastställda, skola skriftligen aflemnas å det ställe, der mantalsskrifningen förrättas; dock må allmogen derifrån befrias och gälle för den pastors från husförhörsboken lemnade uppgift.

I en inom Andra Kammaren väckt motion, N:o 145, anmärker Herr *F. Berglöf*, att tiden för mantalsskrifningen borde förflyttas till första månaden af det år, för hvilket den verkställes. Detta vore lämpligt icke blott därför, att mantalsskrifningsförrättningen borde verkställas inom och i början af det år, för hvilket den gälde, utan äfven därför, att vid denna tid häradsskrifvaren afslutat debiteringen och kronoräkenskaperna för det föregående året samt presterskapet borde hafva ministerialböckerna så fullständiga de kunde blifva. Dessutom kunde mantalsskrifningen göras mera fullständig och i närmare öfverensstämmelse med verkliga förhållanden än nu vore fallet. Författningen saknade äfven i flera af motionären uppgifna afseenden den reda och skärpa, som vore nödig för åstadkommande af fullständighet och ordning angående egendoms- och personalförhållanden.

Bevillningstaxeringen borde, äfven om mantalsskrifningen förrättades i början af året, kunna taga sin början under senare delen af April månad och vara afslutad före Augusti månads utgång. Härigenom skulle häradsskrifvaren och uppördsmannen i stad lemnas tillfälle att så fort som möjligt börja med debiteringen för att innan årets utgång hafva densamma jemte kronoräkenskapen fullständigt färdig.

På grund häraf hemställer motionären, att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till ny förordning om mantalsskrifning samt till ändring i bevillningsstadgan jemte öfriga till ämnet hörande författningar i sådant syfte, som här ofvan omförmäls.

En omarbetning af ofvanberörda förordning har länge varit ifrågasatt. Sedan nemligen Riksdagen i underdånig skrifvelse den 24 Mars 1871 anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes låta Kongl. förordningen om mantals- och skattskrifningarnes förrättande den 20 Juli 1861 undergå sådan omarbetning, att dess särskilda föreskrifter erhöles nödig klarhet och bestämdhet samt bragtes i öfverensstämmelse såväl sins emellan

som med de förordningen berörande stadganden i författningarne angående dels kommunalstyrelse, dels ock allmänna bevillningen, och der- efter för Riksdagen framlägga nådigt förslag till ny författning i äm- net, nedsattes af Kongl. Maj:t den 21 December samma år en komité, hvilken den 7 December 1872 afgaf förslag till ny förordning om mantalsskrifningars förrättande med mera.

Öfver detta förslag inforrades underdåniga utlåtanden af Kam- marrätten och Kongl. Maj:ts samtliga Befallningshafvande. Det infor- drade underdåniga utlåtandet afgafs af Kammarrätten den 11 December 1873. Sedan Kongl. Maj:t den 16 Juni 1874 anbefalt den så kallade landstatskomitén att inkomma med underdånigt yttrande i anledning af mantalsskrifningskomiténs författningsförslag och Kammarrättens deröfver meddelade utlåtande, afgaf landstatskomitén den 13 Oktober 1875 fullständigt förslag till ny mantalsskrifningsförordning. Detta förslag remitterades den 24 Maj 1877 till Kammarrätten, som den 27 Februari 1880 deröfver afgaf underdånigt utlåtande. Med ledning af dessa förarbeten utfärdades den 27 Oktober 1882 en förordning om mantals- och skattskrifningens förrättande i Stockholm och den 14 December 1883 en förordning om mantals- och skattskrifning samt kyrkoskrifning i Göteborg. Vid sådant förhållande, och då härtill kom- mer, att de nyligen utfärdade föreskrifterna rörande kronoräkenska- pernas tidigare avslutande föranledt framställningar till Kongl. Maj:t om ändrade föreskrifter rörande mantalsskrifningarnes förrättande, sy- nes all anledning föreligga att en allmän ny mantalsskrifningsförord- ning är att snarligen från Kongl. Maj:t förvänta, och anser Utskottet det derföre vara obehöfligt att nu föreslå någon som helst förändring i gällande mantalsskrifningsförordnings bestämmelser eller någon förnyad framställning i ämnet hos Kongl. Maj:t.

På grund häraf hemställer Utskottet,

att Herrar Per Erssons och F. Berglöfs ifråga- varande motioner ej måtte till någon Riksdagens åt- gård föranleda.

Stockholm den 12 Mars 1886.

På Utskottets vägnar:

A. G:SON BENNICH.